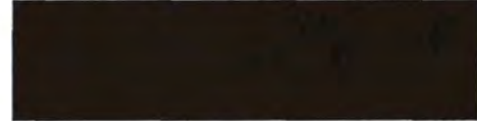

Christoph Von Dohnanyi
THE CLEVELAND ORCHESTRA

THE CLEVELAND ORCHESTRA

25
MEI
89

BACH/WEBERN
SCHÖNBERG
SCHUBERT

Christoph Von Dohnanyi
THE CLEVELAND ORCHESTRA

Bull

De boom staat symbool voor leven, groei en harmonie.

Bull koos de boom als logo omdat hij het biologisch concept van informatiesystemen illustreert.

Zoals een boom leeft van het sap dat door zijn takken stroomt, zo hangen de groei en de kracht van een onderneming af van een complex informatie- en communicatiesysteem. Een systeem dat zich permanent moet aanpassen.

inleiding bij het concertprogramma
Foyer 19.15 uur
aanvang concert 20.00 uur
pauze 20.35 uur
einde voorstelling 21.45 uur

THE CLEVELAND ORCHESTRA
dirigent CHRISTOPH VON DOHNANYI

JOHANN SEBASTIAN BACH
ANTON WEBER
1883-1945

RICERCARE

orkestratie van het
Ricercare uit 'Das Musikalisches Opfer'

ARNOLD SCHÖNBERG
1874-1951

VARIATIES VOOR ORKEST OPUS 31

PAUZE

FRANZ SCHUBERT
1797-1828

SYMFONIE NR 9 IN C, D 944 "GROSSE"

- . Andante - Allegro ma non troppo
- . Andante con moto
- . Scherzo: allegro vivace
- . Allegro vivace

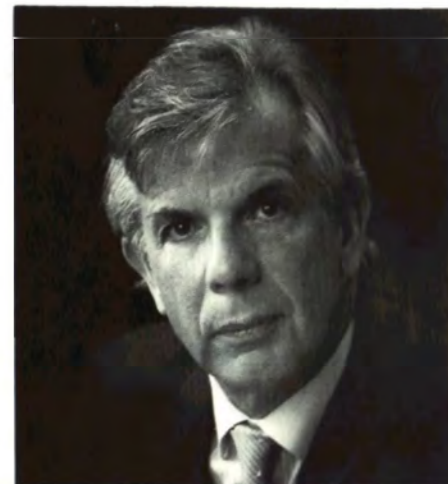
THE CLEVELAND ORCHESTRA

The Cleveland Orchestra werd opgericht in 1918 door Adella Prentiss Hughes. Een eigen, vaste behuizing kreeg het ensemble eerst in 1931 : Severance Hall, algemeen erkend als één van 's werelds beste concertzalen, werd speciaal voor het orkest gebouwd door de filantroop J.L. Severance. Nikolai Sokoloff was Cleveland Orchestra's eerste dirigent (1918-1933), gevolgd door Arthur Rodzinski (1933-1943) en Erich Leinsdorf (1943-1946). In 1946, met de komst van George Szell, werd het orkest uitgebreid tot 104 musici, het seizoen van 30 op 52 weken gebracht en bovenal bracht Szell het orkest tot ongekende muzikale hoogten en precisie. Na Szells dood in 1970 werd Pierre Boulez muzikaal adviseur tot Lorin Maazel in 1972 tot muziekdirecteur van het orkest benoemd werd; hij zette Szells traditie voort.

Christoph von Dohnanyi trad in functie in september 1984. Na het overweldigend succes van zijn eerste seizoen met het Cleveland Orchestra werd zijn oorspronkelijk vierjarig contract verlengd tot in 1993, het jaar waarin het orkest zijn 75ste verjaardag zal vieren. Het concert in de Singel behoort tot een één maand durende Europese toernee, waarbij in negen landen wordt opgetreden: Oostenrijk, België, Tsjechoslowakije, Oost Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Nederland, Zwitserland en West Duitsland.

CHRISTOPH VON DOHNANYI

Christoph von Dohnanyi, de kleinzoon van de beroemde Hongaarse componist Ernst von Dohnanyi, werd in Berlijn in 1929 geboren. Op vijfjarige leeftijd vatte hij de pianostudie aan. Na de oorlog studeerde hij korte tijd rechten, maar wijdde zich definitief aan de muziek nadat hij de Richard Strauss-prijs voor compositie en orkestdirectie gewonnen had. Na een jaar studie bij zijn grootvader in de U.S.A., keerde Christoph von Dohnanyi naar Europa terug en werd achtereenvolgens dirigent van de Opera te Frankfurt en dirigent van het Symfonieorkest van de W.D.R.

In 1978 werd hij benoemd tot artistiek directeur en eerste dirigent van de Hamburgische Staatsoper en in 1984 muziekdirecteur van het Cleveland Orchestra. Christoph von Dohnanyi was herhaalde malen als gast te beluisteren in alle grote operahuizen en -festivals, zowel als op concerten met 's werelds bekendste orkesten. Met het Cleveland Orchestra maakte Christoph von Dohnanyi reeds verscheidene zeer succesvolle concerttournees, terwijl ook de gestaag aangroeiende discografie getuigt van de perfectie van het ensemble en van zijn dirigent. Zo zijn van Dohnanyi's versies van de eerste van Brahms, de negende van Beethoven en de Grosse van Schubert onbetwiste hoogtepunten. Ook de recente opnames met de vijfde van Mahler en de negende van Bruckner spreken tot de verbeelding.

JOHANN SEBASTIAN BACH
ANTON WEBERN
Ricercare

De Oostenrijkse componist Anton Webern studeerde bij Arnold Schönberg en begon zijn muzikale loopbaan als theaterdirigent. In 1918 vestigde hij zich te Wenen, waar hij als leraar, en als orkest- en koordirigent werkzaam was. Von Webern was op en top avant-gardist. De opkomst van het fascisme - dat alle artistieke vernieuwing de dood wenste te verklaren - was er de oorzaak van dat hij langzamerhand uit al zijn functies werd ontheven. Na 1935 leefde hij in zijn villa te Mödling als privé-muzikale-leraar. Uit die periode (1934-1935) dateert ook Weberns orkestratie van Bachs zesdelig Ricercare uit 'Das Musikalisches Opfer'. Hierbij hanteerde hij de techniek van de

scheiding van motieven, zoals hij dat eveneens deed in zijn eigen Symfonie en zijn Variaties voor orkest. In 1938 schreef Webern aan Scherchen, die het Ricercare zou dirigeren: "Het thema mag niet overkomen alsof het niet geïntegreerd was. In mijn orkestratie heb ik ge-poogd (en hier heb ik het over het volledige werk) om zoveel mogelijk de samenhang van de verschillende motieven tot zijn recht te laten komen." Een commentaar die eigenlijk ook opgaat voor zijn originele werken. Webern was een buitengewoon dodecafonist. Hij paste de dodecafone schrijfwijze niet alleen consequent toe, maar hij deed dat bovendien zodanig - hoe ingewikkeld de constructies ook lijken - dat het klinkend resultaat altijd bijzonder helder, doorzichtig, eenvoudig en speels is.

ARNOLD SCHÖNBERG
Variaties voor orkest opus 31

Schönberg was één van de grote vernieuwers van de Europese muziek. Met een haast visionaire moed en een ijzeren consequentie heeft hij de Westerse muziek definitief bevrijd uit de ban van de grote drieklank. Vele vernieuwingen staan op zijn naam - meer dan alleen de aan hem toegeschreven ontdekking van de atonaliteit en de dodecafonie. Zo schreef hij de eerste 'Klangfarbenmelodie' (in de Fünf Orchesterstücke) en paste hij in zijn ontroerende liedcyclus Pierrot Lunaire het Sprachgesang toe. Zonder Schönberg en zijn leerlingen is de 20ste eeuwse Westerse muziek ondenkbaar.

Schönbergs opus 31 wordt algemeen beschouwd als één van de belangrijkste wer-

ken van deze eeuw. Puur technisch zou men zelfs van een 'Wohltemperiertes Klavier' van de dodecafonische muziek kunnen spreken. Op een magistrale manier worden de seriële mogelijkheden ontwikkeld. Daarenboven worden in dit werk de nieuwe procédés tot 'wetten' gemaakt. Men kan er een systeem, een gerijpte compositiemethode uit distilleren.

De orkestvariaties zijn echter niet alleen technisch een meesterwerk. Ze bevatten van de mooiste en meest expressieve bladzijden uit het symfonische repertoire. Aanvankelijk werd het werk echter met een zekere reserve onthaald - de Berliner Philharmoniker creëerde het in 1929 o.l.v. Wilhelm Furtwängler - en het zou slechts zelden worden gespeeld tot aan het einde van de tweede wereldoorlog. Ongetwijfeld

is het één van de moeilijkste symfonische partituren. Iedere muzikant zit met zo'n moeilijke partij dat het haast onmogelijk is om zich een ensemble-idee te vormen. Eens deze technische barrières overwonnen, wordt het echter een machtig werk.

FRANZ SCHUBERT **Symfonie nr 9 In C, D 944 "Grosse"**

Schubert voltooide deze laatste symfonie in 1828, kort voor zijn dood. Zijn tijdgenoten vonden ze te pathetisch en te zwaar, zodat hij er zelf nooit een uitvoering van mocht beleven. Nadat hij zich in zijn vorige werken hoe langer hoe meer had losgemaakt uit het stramen van de klassieke symfonie, liet hij hier definitief zijn romantische gevoelens de vrije loop, zonder de begrenzing van een voorgeschreven vormschema.

Het werk begint met een grote inleiding, bestaande uit een romantische melodie, die door de hoorns zoals een signaal uit de verte wordt voorgesteld. De eigenlijke eerste beweging, allegro, sluit bij deze inleiding aan met een eerste thema in de strijkers, dat energiek begint, en zich steeds

opgewekter verder ontwikkelt. Het tweede thema heeft het karakter van een Hongaarse dans, voorgesteld in de houtblazers. De lange tweede beweging, andante con moto, staat in een schrijdende 2/4 maat. Een elegant hoofdthema wordt opgevolgd door een onstuimig neventhema. In de tweede groep thema's roept Schubert een dromerige, romantische stemming op, die duidelijk door zijn liederen geïnspireerd is. De strijkers openen het scherzo op een heftige manier, waarna de houtblazers een bevallige Ländlermelodie inzetten, die uiteindelijk in de strijkers zal openbloeien. Ook het melodieuze trio herinnert onduidelijk aan Schuberts liedkunst. Na een signaalachtige inzet van de koperblazers, snelt de finale voort in een opgewonden vaart. Het tweede thema, geëxposeerd

door de houtblazers, zorgt voor een meer introverte rust en heeft eveneens een Hongaars karakter.

CHRISTOPH VON DOHNÁNYI

The Cleveland Orchestra

Exclusively on **DECCA**

—PULLMAN—
PARK HOTEL
Antwerpen

1ste drank aan 1/2 prijs in de PULLMAN BAR
van het PULLMAN PARK HOTEL,
desguinlei 94, 2018 Antwerpen
op vertoon van uw toegangskaart van DESINGEL

deSingel

deSingel wordt gesubsidieerd door
de Vlaamse Gemeenschap.

Dit seizoen werd mogelijk gemaakt
dankzij de steun van
Agfa-Gevaert
Gemeentekrediet van België
Knack
de Nationale Loterij
Opel-General Motors
De Standaard
en S.W.I.F.T.